

Навчальна дисципліна
«Адвокатура»

Тема 5 (лекція 7)

**«Договір про надання правової
допомоги»**

Структура теми

- ✓ Договір про надання правової допомоги
- ✓ Гонорар

Підстави для здійснення

- ✓ Адвокатська діяльність здійснюється на підставі договору про надання правової допомоги

ч. 1 ст. 24 Закону України

«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

Договір про надання правової допомоги (форма)

- ✓ Договір про надання правової допомоги укладається в письмовій формі
- ✓ Договір про надання правової допомоги може вчинятися усно у випадках:
 - надання усних і письмових консультацій, роз'яснень із правових питань з подальшим записом про це в журналі та врученням клієнту документа, що підтверджує оплату гонорару (винагороди)
 - якщо клієнт невідкладно потребує надання правової допомоги, а укладення письмового договору за конкретних обставин є неможливим - з подальшим укладенням договору в письмовій формі протягом 3 днів, а якщо для цього існують об'єктивні перешкоди - у найближчий можливий строк

*ч. 1, 2 ст. 27 Закону України
«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»*

Договір про надання правової допомоги (вимоги)

- ✓ До договору про надання правової допомоги застосовуються загальні вимоги договірного права (див.: ст.ст. 626-654 ЦК України)
- ✓ Договір про надання правової допомоги може укладатися на користь клієнта іншою особою, яка діє в його інтересах.
- ✓ Особливості укладення та змісту контрактів (договорів) з адвокатами, які надають БПД, встановлюються законом, що регулює порядок надання БПД (див.: ст.ст. 21,22 Закону України «Про безоплатну правову допомогу»)
- ✓ Зміст договору про надання правової допомоги не може суперечити Конституції України та законам України, інтересам держави і суспільства, його моральним засадам, присязі адвоката України та ПАЕ

*ч. 3, 4, 5 ст. 27 Закону України
«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»*

Договір про надання правової допомоги (істотні умови)

Істотні умови договору про надання правової допомоги:

- зміст доручення: яка саме правова допомога має надаватися за договором і де вона має надаватись
- розмір гонорару, порядок його обчислення (фіксована сума, погодинна оплата) і внесення (авансування, оплата за результатом, тощо)
- розмір, порядок обчислення і внесення фактичних витрат, пов'язаних з виконанням доручення

Договір про надання правової допомоги

- ✓ Адвокату, АБ або АО забороняється укласти договір про надання правової допомоги у разі конфлікту інтересів

ч. 1 ст. 28 Закону України

«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

Договір про надання правової допомоги

- ✓ Адвокату забороняється укласти договір про надання правової допомоги і він зобов'язаний відмовитися від виконання договору, укладеного адвокатом, АБ або АО, у разі, якщо:
 - доручення на виконання дій виходять за межі професійних прав і обов'язків адвоката
 - результат, досягнення якого бажає клієнт, або засоби його досягнення, на яких він наполягає, є протиправними, суперечать моральним засадам суспільства, присязі адвоката України, ПАЕ
 - адвокат брав участь у відповідному провадженні, і це є підставою для його відводу згідно з процесуальним законом
 - виконання договору про надання правової допомоги може призвести до розголошення адвокатської таємниці
 - адвокат є членом сім'ї або близьким родичем посадової особи, яка брала або бере участь у господарському, цивільному, адміністративному судочинстві, кримінальному провадженні, розгляді справи про адміністративне правопорушення, щодо яких до адвоката звертаються з пропозицією укладення договору про надання правової допомоги
 - виконання договору може суперечити інтересам адвоката, членів його сім'ї або близьких родичів, АБ або АО, засновником (учасником) якого він є, професійним обов'язкам адвоката, а також у разі наявності інших обставин, що можуть призвести до конфлікту інтересів
 - адвокат надає правову допомогу іншій особі, інтереси якої можуть суперечити інтересам особи, яка звернулася щодо укладення договору про надання правової допомоги

*ч. 1 ст. 28 Закону України
«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»*

Договір про надання правової допомоги

- ✓ У разі відмови від укладення договору про надання правової допомоги адвокат зобов'язаний зберігати адвокатську таємницю про відомості, що стали йому відомі від особи, яка звернулася з пропозицією укладення такого договору

ч. 2 ст. 28 Закону України

«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

Договір про надання правової допомоги

- ✓ Дія договору про надання правової допомоги припиняється його належним виконанням
- ✓ Договір про надання правової допомоги може бути достроково припинений за взаємною згодою сторін або розірваний на вимогу однієї із сторін на умовах, передбачених договором. При цьому клієнт зобов'язаний оплатити адвокату (АБ, АО) гонорар (винагороду) за всю роботу, що була виконана чи підготовлена до виконання, а адвокат (АБ, АО) зобов'язаний (зобов'язане) повідомити клієнта про можливі наслідки та ризики, пов'язані з достроковим припиненням (розірванням) договору

ст. 29 Закону України

«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

Гонорар

- ✓ Гонорар [латин. honorarium — почесна нагорода] - винагорода за працю, яка сплачується особі вільної професії

Гонорар

- ✓ Гонорар є формою винагороди адвоката за здійснення захисту, представництва та надання інших видів правової допомоги клієнту
- ✓ Порядок обчислення гонорару (фіксований розмір, погодинна оплата), підстави для зміни розміру гонорару, порядок його сплати, умови повернення тощо визначаються в договорі про надання правової допомоги
- ✓ При встановленні розміру гонорару враховуються складність справи, кваліфікація і досвід адвоката, фінансовий стан клієнта та інші істотні обставини. Гонорар має бути розумним та враховувати витрачений адвокатом час

ст. 30 Закону України

«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»

Гонорар

- ✓ Розмір гонорару визначається за погодженням адвоката з клієнтом. Адвокат має право у розумних межах визначати розмір гонорару, виходячи із власних міркувань. При встановленні розміру гонорару можуть враховуватися складність справи, кваліфікація, досвід і завантаженість адвоката та інші обставини

*ст. 30 Закону України
«Про адвокатуру та адвокатську діяльність»*

Гонорар

- ✓ Фактори, що повинні братися до уваги при визначенні обґрунтованого розміру гонорару, включають в себе:
 - обсяг часу і роботи, що вимагаються для належного виконання доручення;
 - ступінь складності та новизни правових питань, що стосуються доручення; необхідність досвіду для його успішного завершення
 - вірогідність того, що прийняття доручення перешкоджатиме прийняттю адвокатом інших доручень або суттєво ускладнить їх виконання в звичайному часовому режимі
 - необхідність виїзду у відрядження
 - важливість доручення для клієнта
 - роль адвоката в досягненні гіпотетичного результату, якого бажає клієнт
 - досягнення за результатами виконання доручення позитивного результату, якого бажає клієнт
 - особливі або додаткові вимоги клієнта стосовно строків виконання доручення
 - характер і тривалість професійних відносин даного адвоката з клієнтом
 - професійний досвід, науково-теоретична підготовка, репутація, значні професійні здібності адвоката

Гонорар

- ✓ Погоджений адвокатом з клієнтом та/або особою, яка уклала договір в інтересах клієнта, розмір гонорару може бути змінений лише за взаємною домовленістю. В разі виникнення особливих по складності доручень клієнта або у випадку збільшення затрат часу і обсягу роботи адвоката на фактичне виконання доручення (підготовку до виконання), розмір гонорару може бути збільшено за взаємною домовленістю
- ✓ Не погодження клієнтом та/або особою, яка уклала договір в інтересах клієнта, розміру гонорару при наданні доручення адвокату або в ході його виконання є підставою для відмови адвоката від прийняття доручення клієнта або розірвання договору на вимогу адвоката.

ч. 3, 4 ст. 28 ПАЕ

Гонорар

- ✓ Адвокат має право, окрім гонорару, стягувати з клієнта та/або особи, яка уклала договір в інтересах клієнта, кошти, необхідні для покриття витрат, пов'язаних з виконанням доручення
- ✓ В договорі про надання правової допомоги можуть бути визначені види передбачуваних фактичних витрат, пов'язаних з виконанням доручення (оплата роботи фахівців, чії висновки запитуються адвокатом, транспортні витрати, оплата друкарських, копіювальних та інших технічних робіт, перекладу та нотаріального посвідчення документів, телефонних розмов, тощо), порядок їх погашення (авансування, оплата по факту в певний строк, інше) та може бути визначений їх обсяг
- ✓ Якщо необхідність несення фактичних витрат певних додаткових видів або збільшення їх орієнтовного обсягу, визначеного раніше, з'ясувалася після укладення договору, адвокат повинен повідомити про це клієнта та/або особу, яка уклала договір в інтересах клієнта, і отримати його згоду на погашення необумовлених раніше витрат

ст. 29 ПАЕ

Гонорар

- ✓ Право адвоката, АБ, АО на отримання невнесеного (недовнесеного) гонорару не залежить від результату виконання доручення, якщо інше не передбачене договором про надання правової допомоги.

ст. 30 ПАЕ

Гонорар

✓ справедливе ставлення до клієнтів у питаннях гонорару

- клієнт має бути повністю поінформований про розмір гонорару адвоката, який має бути справедливим і обґрунтованим та відповідати нормам закону і професійним правилам, якими регулюється діяльність адвоката
- хоча професійні кодекси підкреслюють важливість недопущення конфлікту інтересів між адвокатом і клієнтом, питання оплати гонорару може містити небезпеку виникнення такого конфлікту. Відповідно, цей принцип диктує необхідність професійного регулювання, щоб клієнту не довелося сплачувати надмірні кошти

Принцип (f) Хартії основних принципів європейської адвокатської професії

Гонорар

Регулювання розміру гонорарів

- ✓ Сума гонорару, що виставляється адвокатом, повинна бути повністю розшифрована клієнту, бути розумною та справедливою, а також повинна відповідати закону та професійним правилам, яких дотримується адвокат

п. 3.4 Кодексу поведінки європейських адвокатів

Гонорар

Виплата гонорару наперед

- ✓ Якщо адвокат вимагає попередньої виплати гонорару і (або) компенсації можливих витрат, така виплата не повинна перевищувати розумних розмірів гонорару та можливих витрат.
- ✓ У разі нездійснення клієнтом попередньої виплати адвокат має право відмовитися від участі в справі або в її веденні за винятком випадків, передбачених у пункті 3.1.4 цього Кодексу.

п. 3.5 Кодексу поведінки європейських адвокатів

Гонорар

Розділ гонорарів з особами, які не є адвокатами

- ✓ Адвокат не може передавати частину свого гонорару особі, яка не є адвокатом, за винятком випадку, якщо зв'язок між адвокатом та іншою особою дозволений законодавством та професійними правилами, яким підлягає адвокат
- ✓ Положення попереднього пункту не забороняють адвокату виплачувати гонорар, комісійні або будь-які інші види компенсації спадкоємцям померлого адвоката або адвокату, який раніше брав участь у справі, у розгляді якої тепер бере участь цей адвокат

п. 3.6 Кодексу поведінки європейських адвокатів

Гонорар

Pactum de quota litis

- ✓ Адвокат не повинен укласти pactum de quota litis
- ✓ Під pactum de quota litis мається на увазі угода, що укладається між адвокатом і клієнтом до остаточного завершення справи, в якій клієнт виступає стороною, в силу якої клієнт зобов'язується виплатити адвокату частину результату завершення справи незалежно від того, чи це є грошовою сумою або будь-якою іншою вигодою, отримуваною клієнтом за результатами завершення справи.
- ✓ Pactum de quota litis не включає угоду, згідно з якою гонорар буде визначено пропорційно до вартості справи, яку веде адвокат, якщо розмір винагороди визначено згідно з офіційною шкалою гонорарів або за наявності контролю з боку компетентного органу, юрисдикція якого поширюється на адвоката.

п. 3.3 Кодексу поведінки європейських адвокатів

Гонорар

- ✓ Гонорар успіху - порядок обчислення гонорару, при якому розмір гонорару адвоката залежить від результату (виграшу) справи (див.: Постанова ВП ВС від 12 травня 2020 р. в справі № 904/4507/18 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91572017>)

Чи є у вас питання, колеги?

Дякую за увагу!

Кухнюк Дмитро Володимирович
адвокат, к.ю.н., доцент кафедри нотаріального, виконавчого процесу та
адвокатури, прокуратури, судоустрою
dkukhnyuk@gmail.com